ADATOK.

HG. ESTERHÁZY PÁL NÁDOR UTASITÁSA KŐSZEGI KULCSÁRJÁHOZ.

(Szuklics Tamás keőszeghi kulcsárunk instructiója.)

1-mo.

Mindenek fölött az Isten félelmét, ura méltóságát, és maga becsületit előtte viselvén, jó istenes tiszta életben, dicséretes józanságban, és előmeneteles szorgalmatosságban foglalatoskodjék, kivel Istentül áldást, emberektül dicséretet, tőlünk penig promotióját remélheti.

2-do.

Tülünk és kedves atyánkfiátul fog függni, és a többi tiszteinkkel minden jóban s hasznunkra czélozó dolgokban egyetértsen, és ha más akármi renden lévő becsületes embertül is hasznunk animadversiójára s kárunk eltávoztatására oktatik: mindenben hogy szót fogadjon okossan illik, hivatalja is azt hozván a jó szolgának magával, hogy mindenekben ura hasznát keresse s kárát távoztassa; járván fizetése hasznos szolgálatra s nem tunyaságra. Holott másként is jó viselete által dicséretet s promótiót nyer, kölömbet penig ha cselekszik, gyalázatot vall; mind a kettőben, de nem egyaránt való haszonnal, lehet reménsége.

3-tio.

Tudván penig azt föllyül megírt kulcsárunk, hogy kezéhez *inventarium* szerint és azon kivül adatott s ezután adandó borokrul erős számadásra köteleztetik, az okáért ha kárát vallani s magáébul pótolni nem akar: commissiónk nélköl semmit erogálni ne merészeljen, hanem minden kiadása commissiónkon, és commissiónkat praesentáló személynek quietantiáján fundáltassék. Másként, commissiója quietantia nélköl s a quietantia commissio nélkül számvételkor bé nem vétetik tőle.

4-to.

Számodásának rendes folyására nézve ugy alkalmaztassa perceptióját, hogy az inventáriumbeli borok a dézmában, majorságbul juttatott, pénzünkön szörzött, borokkal ne confundáltassanak; hanem mindenikét nevezet szerint, magán való titulus alatt (kit *rubricának* szoktak nevezni) számadásában föltegye perceptumában numerus szerint, el kezdvén az elsőtül, egész utolsóig, akó és esztendő számát helységnek

nevezetivel specificálván, az szerint a fenekére ragasztott czédulás jegyzéssel hordóját is megjegyeztetvén.

5-to.

Pinczékben czédulák alatt, rendes bevett szokás szerint tisztán tartsa a borainkat; minden héten, nyári idővel penig egy héten kétszer is megtöltse, előbb hordók száján, belül boreczettel megtisztogatván azokat nagy szorgalmatossággal; ugy lészen, hogy a borok meg nem virágoznak sem penig meg nem nyulósodnak. Ha penig valamellyikét virágosnak lenni észbe venné: az ollyant tiszta vízben megmosott friss csolánynyal (egy kis ideig azon hordóban tartván, a ki azon fejér undokságot hozzáragasztva ki szokta huzni), kihuzogassa, s megint friss vízben megmosogassa, mind addig, mig tisztulását nem látja; azután megtöltvén az egész hordókat akónájok bécsinálva tartsa.

6-to.

Hogy azért kívül is a hordókat penész, és nedvesség (mely miatt gyakrabban abroncsok elpattanása avagy szakadása nedves voltával esni és történni szokott) ne fogja, és szép szárazon maradjanak: egy héten legalább egyszer száraz ruhával megtörülgeltesse, kiben segítségül a pintér is concurráljon neki.

7-mo.

Tudván azt, hogy a bor apadni, és nem áradni szokott, hogy a föllyebb megírt tisztulásban fogyatkozás ne legyen: minden héten töltelékül minden tiz akóra engedtetik neki egy-egy icze bor és nem több, lévén szintén elegendő és előbbi kulcsárink panasza nélkül is illendő quantum.

Azon töltelékrül penig magános regestumot tartson, melybe hetenként specificált töltelékkel egész boraínknak való summáját is föl tegye; kiből számvételkor kitessék, ha többet nem usurpált-é szabott rendi ellen, megirván mind csapra mind máshova erogált borok számát is akó szerint, — nem lévén elegendő sem penig hiteles, ha csak azt írja, töltelékre ment ennyi s ennyi, hanem declerátióval mutassa ez iránt való szorgalmatosságát. Mely regestum számadása mellett helyes documentumúl acceptáltatni fog tüle.

8-vo.

Pinczénkben álló boros hordókat mindennap reggel és estve gyertyával megnézze, vagy a pintérrel megnézesse, és ha mi fogyatkozást észre veszen, azonnal minden halladás nélkül eleit vegye; máskint, ha gondatlansága miatt abroncsok elpattanásával kár történik, könnyves szemmel fogja maga kárát szemlélni.

9-no.

Történik gyakorta olly istentelen álnokságos practica is, hogy a kulcsárok magok hasznára nézve (noha gyakorta az ollyan, Istennek méltó büntetése szerint, gyalázatjokra s rabságukra válik,) vízzel töltik és vesztegetik Istennek jó adományát. Kiben hogy őrizkedjék s hasonlót

próbálni nehéz animadversiónk alatt ne merészeljen, pinczénkben titkos és alattomba való dőzsölést s részegséget gyülölje, és rosz társaságtól oldja magát, hogy reméllett jó barátságokat maga fején gyalázattal s kissebbséggel ne experiálja.

10-mo.

Korcsmákra adandó borokrul a magunk és kedves atyánkfia dispositióját és rendelését várja, azokrul magános regestumot tartson, kiben szorgalmatosan fölírja, melyik hordó, micsoda numerus alatt való, mely nap és melyik korcsmára adatott, — az iránt való erogátiójárul tőlünk vagy az atyánkfiátul quietáltatván magát. Commissiónk nélkül penig senkinek csak egy meszely bort se adjon, hanem ha magáéval pótolni akarja.

Történvén mindazáltal, hogy a mi távozásunkkor valami nagy renden levő urak vagy jó akaróink érkeznének: ollyankor helyben maradt tisztviselőinkkel egyetértvén, illendő és tékozlás nélkül való gazdálkodással lehet és róla quietáltassa magát; kinek számadásában is hely adatik.

11-mo.

A mi az udvari cselédünk állapotját illeti, arrul adatott, az atyánkfiátul szabott, rendhez alkalmaztassa magát, úgy hogy azon kivül ne járjon, se többet *dietáriumába* ne írjon; mellyet az atyánkfia hetenkint megnézvén: ha kitörültetik belőle, magára vessen.

Az asztalunkra adandó bor állapotjában *rovást* tartson, kinek egyik része magánál, a másik innyaadónknál álljon, és dietariuma beadásakor beadja, hogy megláthassuk, ha azon számban egyez-é írása is, mely a rováson vagyon. Mely innyaadónk által leendő tékozlásnak is utja is meggátolódik, ha gyakrabban maga is palotánkra betekint s vigyázásba veszi dolgát.

12-do.

Szokott igaz meszelyeket és mértéket tartson. Kinek kinek az ő igazát csalárdság és panasz nélköl megadja, sem az aránt conscientiáját ne sértse, *mindenik akóra hatvan icze tiszta bort* és négy meszely seprűt computálva.

A söprűről atyánkfiátul várja a rendelést, s hordóban sokáig ne tartsa, hanem mentül elébb kiüresítse, és *a hordókat* megmosassa, s tiszta száraz helyre állíttassa.

13-tio.

Eczetre való gondviselés is a kulcsárt illetvén, szorgalmatoskodjék az iránt is, hogy jó helyen és tisztán tartassék; valami veszett bor aljával ne töltse és el ne rontsa, hanem töltelékbül jóval tartsa, kinek minden tiz akójára 2 icze töltelék acceptáltatik a számadásába. A konyha szükségére penig minden napra, egyik napot a másikba számlálván, öt icze s nem több engedtetik.

14-to.

Hordókra szorgalmatos gondja legyen, hogy nedves helyre ne állítassanak, eső víztül megoltalmaztassanak, ki miatt penészszel és

káros szagokkal ne corrumpáltassanak, hogy a beléjök jövendőben öntendő borok el ne vesztegetődjenek. Gyakorta finum borok is a hordók fogyatkozása miatt corruptióra jutnak.

A hordók fenekére is számot tartson, hogy a sok között el ne téveledjenek, hanem kinek kinek az ő fenekje hordójába tétessék s vele együtt tartassék.

15-to.

Minden idén, januáriusnak kezdetin, számodását jó rendbe hozván, mindennémü szükséges documentumokkal (mellyeket rend szerint numerusok alá véve s számadásának margójára bal kéz felől hasonló és egyenlő czifrákat rotálván) be adja; mely valamint magunknak úgy neki is hasznára s könnyebbségére válik.

16-to.

Végezetül, mivel mindent papirosra nem tehetni, azon legyen ezen instructióban föltett oktató punctumokon kivül is, ha mit hasznunkra valót el követhet, viszont kárunkban távoztathat, hiven és szorgalmatossan el járjon benne, igaz szolgai kötelessége is azt hozván magával, kiben — a mint föllyül irva vagyon — előmenetelt es isteni áldást csalhatatlanul remélhessen.

Actum Kőszegh.

(Instructio pro Thoma Szuklics clavigero Keőszeghiensi. *Fasc: G. No. 34- Repos: 60*, a kismartoni herczegi főlevéltárban.)

Közli: *Dr. Merényi Lajos.*

A KAPUVÁRI URADALOM SZEMÉLYZETI KIADÁSAI 1690-BEN.

Anno 1690. Die 1-ma Januarii.

Kapuvári jószágban lévő szolgarendnek generalis conventiójok, avagy fizetések.

Tiszttartó és *számtartó* készpénzfizetése			frt 100 d. —
Gabona	Cub:	20	
Zab	„	31	
Tehénhus	Cent:	3	
Kősó	Nro:	2	
Vaj	Quart:	20	
Bor	Akó:	12	
Gyertya	Libr:	15	
Sörtésmarha	Nro:	1	
Két lovára széna.			
Porkolábnak készpénz fizetése			frt 30 d. —
Gabona	Cub:	12	
Tehénhus	Cent:	2	
Bor	Akó:	6	
Vaj	Quart:	6	